Struikeltekst

Zien en niet zien (Johannes 20:1-10)

Dit verhaal ademt verwarring en verwondering. Het gaat over drie mensen. De eerste is Maria van Magdala. Ooit heeft Jezus haar bevrijd van zeven demonen (Lucas 8:2). Zij komt in de vroege morgen bij het graf van Jezus, ziet dat de steen is weggehaald, concludeert daaruit dat het graf leeg is en zij rent terug naar Simon Petrus en 'de andere leerling' met de boodschap van de weggerolde steen en het lege graf. Petrus, de rotsman, die bij het Laatste Avondmaal weigert zijn voeten te laten wassen door Jezus. Petrus, die Jezus zweert trouw te blijven tot in de dood, die Jezus met het zwaard verdedigt maar hem ook driemaal verloochent. Wat moet er in hem zijn omgegaan in deze dagen? Zijn verloochening, het besef dat het niet meer goed te maken is, moet zwaar op hem drukken.

Wie is die 'andere leerling'? Nergens wordt hij met zijn naam genoemd. We weten dat hij een bekende was van Annas, de hogepriester (18:15). Hij was ook aanwezig bij het verhoor van Jezus door Annas en hij stond bij het kruis van Jezus. Hij wordt ook wel 'de lievelingsleerling' genoemd. Sommige uitleggers denken dat het de schrijver van dit evangelie zelf is, volgens anderen is het de apostel Johannes. Anderen denken aan een vermogend inwoner van Jeruzalem, misschien Nikodemus of Jozef van Arimathea (de eigenaar van Jezus' graf). Kortom: wij weten het niet. In ieder geval ging hij heel vertrouwelijk met Jezus om.

Beide leerlingen, Petrus en 'de andere leerling' rennen na de boodschap van Maria zo snel mogelijk naar het graf. Ze zijn tegelijk gaan rennen, maar 'de andere leerling' rent sneller dan Petrus en komt als eerste aan bij het graf' (vers 3), hij kijkt vluchtig in het graf, maar hij gaat niet naar binnen. Waarom blijft Petrus achter? Had hij minder conditie of speelde er iets anders mee? Wanhoop doet hem de pas inhouden. Elke stap dichterbij het graf wordt zwaarder en moeilijker. In 'de andere leerling' worden de dromen weer wakker en gloort de hoop op iets nieuws en ongekends.

Alle drie, Maria, Petrus en 'de andere leerling' 'zien' iets. Maar er is verschil in wat en hoe er gezien wordt. In het Grieks staan drie verschillende werkwoorden voor 'zien'. Bij Maria wordt het werkwoord 'blèpein' gebruikt. Het gaat daarbij om een oogopslag, een vluchtige blik. Zij ziet dat de steen van het graf is weggerold. Zonder verder te kijken trekt zij onmiddellijk de conclusie: grafroof! Hetzelfde werkwoord 'blèpein' wordt gebruikt bij 'de andere leerling' die het eerste bij het graf is aangekomen (vers 5). Hij gaat niet naar binnen, maar werpt slechts een snelle blik in het graf en ziet wel de lijkwindsels liggen, maar hij trekt nog geen conclusies. In beide gevallen gaat het dus om een vluchtig zien.
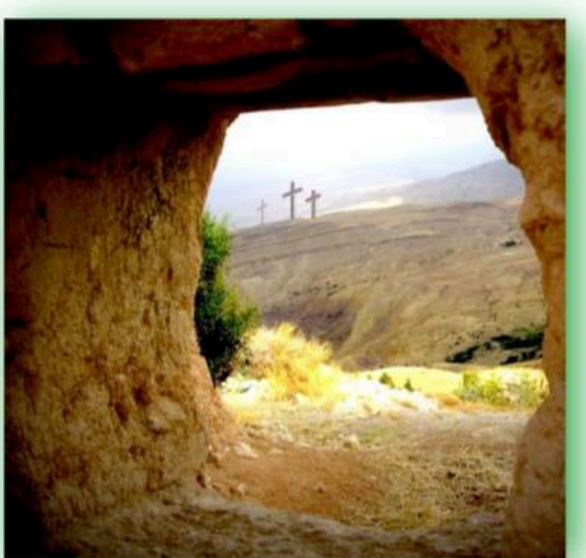
Dan komt Petrus bij het graf. Hij gaat naar binnen. Hij kijkt nauwkeuriger dan Maria en de 'de andere leerling'. Hier staat het werkwoord 'theorein', *inspecteren, onderzoekend zien*. Hij ziet de lijkwindsels liggen en hij merkt op dat de zweetdoek apart ligt, opgerold op één plek. Het zijn allemaal tekenen, maar de betekenis doorziet hij nog niet. Het blijft nog 'theorie' voor hem. Tenslotte komt ook 'de andere leerling' het graf binnen. Nu lezen we een vorm van het Griekse werkwoord 'horaein', *gewaarworden, inzien, begrijpen, weten*. Dit wordt onmiddellijk gevolgd door het werkwoord *vertrouwen, aannemen*. Het geloof brak bij hem door in een flits. Maar wat gelooft hij dan?